

Over religie en Amir.

In tijden van ziekte en wanhoop heeft men vaak nood aan houvast. Dit kan een partner zijn, een huisdier, muziek of men zoekt toevlucht in geloof. Een paternoster in een trillende, veel te bleke hand, een Bijbel verborgen onder een krant op het nachttafeltje. De vraag, 'of er een priester aanwezig is in het ziekenhuis?' Het weigeren van een bloedtransfusie of morfine. Geloof blijft actueel, ook anno 2021. Religie kan houvast bieden, maar is tevens een factor, die de hulpverlening voor zorgprofessionals, net dat tikkeltje uitdagender maakt.

Op spoedopname meldt Amir, 36 jaar, zich met hevige abdominale pijn. Na een CT-scan blijkt het verdict onverbiddeijk: inoperabel maagcarcinoom met lever- en peritoneale meta's. Therapie kan helaas niet meer baten. Amir heeft vier kinderen en een echtgenote die in Marokko verblijven. Hier in België wordt hij omringd door zijn twee broers. Ze praten Arabisch en wat Frans. Na een week van moeizame communicatie verschijnt broer Nassim. Hij woont in Parijs en praat tot mijn grote blijdschap Frans en Engels.

Het zijn deze drie mannen die dag en nacht voor Amir zorgen. Ze wassen en kleden hem. Bieden hem voedsel en water aan, ook al kan hij geen hap naar binnen krijgen. Volgens het islamitische geloof heeft een zieke wanneer hij stervende is, enorme dorst. De duivel verschijnt aan het voeteinde van het bed en probeert de stervende

in ruil voor water, van zijn geloof af te brengen. Zo blij met Nassim als tolk en het feit, dat hij de tijd neemt om mij wegwijz te maken in hun cultuur en de daarbij horende rituelen. Het zorgt ervoor, dat ik als verpleegkundige maar ook als mens, de situatie vanuit een ander perspectief kan bekijken.

In de kamer heerst steeds een aangename, warme sfeer. De gebedsmatjes worden uitgerold om te bidden en nadien keurig weggeborgen. Op het nachtkastje ligt de Koran en een zwarte steen. Daarnaast staat een weinig water in een doorzichtig flesje, voorzien van een etiket met Arabisch schrift. De steen blijkt een deeltje te zijn van de zwarte steen, beter bekend als de Kaäba of Ka'aba. Deze zou volgens hun geloof afkomstig zijn uit het paradijs. De steen staat in de Grote Moskee in Mekka en is daar het centrale heiligdom van de Islam. Het water wordt gezien als geneeskrachtig en is afkomstig uit de Zamzam, ook de Bron van Anouar genoemd.

We zijn nu tien dagen later en de toestand van Amir gaat zeer snel achteruit. Morfine weigert hij nog steeds pertinent. Ik zie een man die fysiek helse pijnen lijdt en strijdt met de dood. Nassim vertelt me dat morfine, volgens hun visie, levensverkortend kan werken of zou leiden tot een verlaagd bewustzijn. Dit strookt niet met de overtuigingen van hun geloof. Binnen de islam is het immers gebruikelijk dat de stervende nog een laatste maal zijn geloof in Allah uitspreekt.

Comfortzorg is een vreemd begrip voor hen. In de Koran staat geschreven dat men strijdend ten onder moet gaan. Ook euthanasie is verboden. Leven en dood worden bepaald door Allah. Wat de Koran wel vermeld, is dat men als gelovige het recht heeft, om advies op te volgen van professionelen. Hieronder valt ook de arts. Via deze weg, kan ik samen met Nassim, Amir overtuigen, om toch een degelijke pijntherapie op te starten.

Twee weken later overlijdt Amir. Nassim blijft als oudste broer de kalmte zelve. De andere twee zijn uitzinnig van verdriet en huilen onophoudelijk. Ze spreken verzen uit terwijl ik Amir's ogen sluit. De lijktooi bestaat uit een rituele wassing en een lijkwade, die plaats vindt in het mortuarium van het ziekenhuis. Deze zorg gebeurt onder leiding van een Imam. Regel is, dat een mannenlichaam wordt gewassen door mannen. Na de wassing wordt het lichaam in lakens gewikkeld. Crematie is niet aan de orde en de begrafenis dient 24 uur na het overlijden plaats te vinden.

Uit dankbaarheid voor mijn goede zorgen, vragen de broers of ik de baard van Amir wil scheren. Deze eer, die in dit geval niet is weggelegd voor een vrouw, heb ik met veel dankbaarheid aanvaard.

**De namen van de patiënt en de broer zijn omwille van privacyredenen fictief.*



Lien De Metsenaere Intensieve zorg- en palliatief verpleegkundige

Na 17 jaar werken op de ziekenhuis werkvloer besloot Lien De Metsenaere °1982, haar ervaringen uit de zorgsector te gaan neerpennen. Het werd een verzameling van waargebeurde verhalen met daarin een vaak kritische blik over het reilen en zeilen in de zorg en over bijzondere ontmoetingen met patiënten.